

לרפואת רחמים בן אסתר, לרפואת רחל ציון בת אודיה, לעילוי נשמת לאה מרים בת נחמיה ע"ה

הפטרת שבת ראש חדש

בשבת זו, שבת ראש חדש, מפטירים בפרק האחרון שבספר ישעיהו, המתנבא על הגאולה העתידה, ומובא בו הפסוק 'והיה מידי חודש בחודשו, ומידי שבת בשבתו, יבוא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה'.'

ציווי, אלא **בְּחָרוּ בְּדַרְכֵיהֶם** - הם בוחרים מרצונם במעשים אלו, כי ה' לא ביקש שיעשו כן ללא חזרה בתשובה והכנעה ראויה, **וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם נַפְשָׁם חִפְצָה** - לכן שוים הם לאותם מקריבי קרבנות לעבודה זרה, החפצים בשיקוצים, כי כיון ששני הצדדים עושים רק את רצון ליבם ולא את רצון ה', אין חילוק בפעולות הנעשות על ידם. **(ד) וכיון שהם בחרו לעצמם מצוות והנהגות שלא בחר בהם ה', וכאילו באים לפניו כדי להתלוצץ בהקרבת קרבנות שהם נגד רצונו, גַּם אֲנִי אֲבַחַר בְּתַעֲלָלֵיהֶם**, להתלוצץ עליהם, וכנגד מה שחפצו בשיקוצים של עבודה זרה, **וּמְגוֹרְתָם אֲבִיא לָהֶם** - יבוא עליהם הדברים שהם פוחדים מהם, **יַעַן קָרַאתִי וְאִין עֹנֶה, דִּבְרַתִּי וְלֹא שָׁמְעוּ, וַיַּעֲשׂוּ הָרַע בְּעֵינַי לַעֲבוֹר עַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, וּבִאֲשֶׁר לֹא חִפְצַתִּי בְּחָרוּ**, לעשות מצוות שבדו מליבם, ולא ציוה עליהם ה'. **(ה) עתה פונה אל הצדיקים, שָׁמְעוּ דְבַר ה', הַחֲרָדִים אֶל דְּבָרוֹ בְּאֵמַת, ולא רק בעשיית מעשים חיזוניים של הבאת קרבנות, כי הנה אותם רשעים צבועים, העוברים עבירות ומקריבים קרבנות, אֲמָרוּ שֶׁהֵם אֲחִיכֶם**, כי הם מדמים עצמם אליכם בהתנהגותם החיזונית, אך באמת הם **שֹׂנְאֵיכֶם, מְנַדְיְכֶם**, כי בליבם שנאה כבושה אל יראי ה' האמיתיים וחושבי שמו, והם אומרים לכם כי **לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד ה'** - רק על ידי הקרבנות המוקרבים בפרהסיא יתכבד שם ה', ומשיב להם הנביא, **וְנִרְאָה בְּשִׁמְחַתְכֶם** - ייראה הדבר ותתגלה האמת בעת שה' ישמח אתכם, הצדיקים האמיתיים, **וְהֵם יִבְשׁוּ**, כי אין רצון ה' בחנפים העובדים אותו בפעולות חיזוניות בלבד, אלא רצון ה' בעבודת הלב הפנימית. **(ו) כעת מתאר הנביא את האופן שבו תתרחש הגאולה העתידה, ואומר בתחילה באופן כללי את הדברים, ותחילה שומע הוא **קוֹל שְׂאוֹן מַעִיר** - קול מהמון העם אשר בירושלים, ולאחר מכן **קוֹל מְהִיכַל ה'**, שזהו בית המקדש, ולאחר מכן **קוֹל ה' שֶׁמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאִיְבָיו**. **(ז) עתה מתאר בפרטות את הקולות ששמע, ותחילה מבאר את 'קול שאון מעיר', ומתנבא כי זמן רב לפני הגאולה כבר תתחיל התעוררות ישראל לעלות לירושלים, וּבְטָרִם תִּחִיל** - לפני ה'לידה' עצמה, שזהו המשל לגאולה השלימה בעת מלחמת גוג ומגוג, שיתקבצו כל ישראל לירושלים,**

פרק סו (א) פרשה זו היא תוכחה כלפי ישראל שבאותו דור, שחשבו שכיון שביית המקדש קיים ומכפר על עוונותיהם, רשאים הם לעבור עבירות כרצונם ולכפר עליהם אחר כך בהקרבת קרבנות לפני ה', עד כדי שסברו שלא יתכן כלל שייחרב בית המקדש שהוא מקום עבודת ה'. **כֹּה אָמַר ה', הרי עצם קיומו של בית המקדש והקרבת הקרבנות שבו, אינם מובנים כלל בשכל האדם, מכמה טעמים, א. כיון שמציאות ה' אינה מוגבלת בגבולות ואינה שייכת למקום אחד, כי הלא **הַשָּׁמַיִם כְּסֵאִי, וְהָאָרֶץ הָדָם רִגְלִי**, כמלך היושב על כסא המשפט ומנהיג את עמו, כך ה' משפיע מן השמים את כל ההשפעות, המשתלשלות ויורדות עד לקצוי הארץ, ואם כן **אֵי זֶה בֵּית אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי**, והלא לא יתכן להגדיר את מציאות ה' למקום מסוים. ב. **וְאֵי זֶה מְקוֹם מְנוּחָתִי**, כי השראת השכינה במקום מסוים מראה כאילו הוא נודד ממקום למקום וצריך למצוא מנוחה במקום מסוים, וזה ודאי לא יתכן במציאות ה'. **(ב) ג.** עצם הדבר שבני האדם יבנו את הבית עבור ה', נראה כאילו הם משלימים במעשיהם דבר שהיה כביכול חסר לה', וזה לא יתכן, כי הלא **וְאֵת כָּל אֱלֹהֵי יָדַי עָשִׂתָּה**, כי האנשים עצמם ופועל ידיהם הכל בא מכח ה', ולא רק תחילת יצירתם נעשתה על ידי ה', אלא **וַיְהִי כָּל אֱלֹהֵם** - קיומם התמידי של כל הדברים הללו הוא מרצון ה' התמידי, ואם כן איך יעלה על הדעת שיצירי כפיו של ה' יבנו עבורו בית ומקום מנוחה, **נְאֻם ה'**, ואמנם תכלית המקדש והקרבנות שבו היא רק בכך שעושים בני האדם את רצון ה', וההכנעה שמראים בכך שמקיימים את מצוותיו, ולכן, **וְאֶל זֶה אֲבִיט, אֶל עֵינַי בְּהִנְהַגְתּוֹ חִיצוֹנִית, וּנְכַּח רִיחַ** - רוחו שבורה בפנימיותו, **וְחָרַד עַל דְּבָרֵי, לְשִׁמוּעַ בְּקוֹל ה'** ולעשות רצונו. **(ג) אבל אותם שנשארים ברשעותם ואינם שומעים בקול ה', ורק מביאים קרבנות לבית המקדש, אין במעשיהם כל תועלת, כי שוים בעיני ה' שוֹחֵט הַשּׁוֹר לְקַרְבַּן עִם מִכָּה אִישׁ לְהוֹרֵגוֹ, וְכֵן זֹבַח הַשֶּׁה לְקַרְבַּן שׁוֹה לְמִי שֶׁעָרַף כְּלָב, מַעֲלָה מְנַחֵה עַל הַמִּזְבֵּחַ שׁוֹה הוּא לְמַקְרִיב לַעֲבוֹדָה זָרָה דָּם חֲזִיר, מְזִבֵּי אֶת ה' עַל יַדֵּי הַבַּאֲת לְבָנָה, לְמִי שֶׁמְבַרֵּךְ אֶוֹן** - עבודה זרה, והטעם שאין חילוק ביניהם, כי **גַּם הָמָּה, הַמַּקְרִיבִים קַרְבָּנוֹת לַה'**, אינם עושים זאת מחמת**

וְנֹדְעָה יָד ה' אֶת עַבְדֶּיךָ, בְּנִתִינַת שָׂכָר, וְזָעַם אֶת אֵיבָיו, לְהַעֲנִיִּים.
(טו) עתה מבאר את 'קול ה' משלם גמול לאויביו, 'כִּי הִנֵּה ה' בָּאֵשׁ
יָבֹא להעניש את הרשעים, וְכִסּוּפָה מְרֻבָּתִי, כי יהיה העונש מהיר
 כאש המתפשטת, וכסופת רוח הנושבת על האש ומגבירה את
 הלהבות [שלא כפי שהיה בזמן הסתר הפנים, שהעונש ניתן לרשע
 רק לאחר מותו], לְהַשִּׁיב בַּחֲמָה אֶפֶס - כי ה'חֲמָה' תהיה כסופה
 הנושבת על ה'אף', שהוא העונש עצמו, והחֲמָה תגביר את סערת
 העונש, וְגִעְרָתוֹ, שזהו העונש, יתפשט על ידי החֲמָה בְּלִהְבֵי אֵשׁ,
 שיתפשטו בכל מחנה גוג. **(טז) כִּי בָאֵשׁ ה' נִשְׁפָּט** - העונש הבא מאת
 ה' יהיה על ידי להבות אש, שיבואו כעונש שמיימי, וּבְחַרְבוֹ אֶת כָּל
בָּשָׂר - וקודם לכן יתחיל העונש על ידי שתהיה חרב איש ברעהו
 בתוך מחנה גוג, ועל ידי עונשים אלו, וְרַבּוּ חַלְלֵי ה'. **(יז)**
הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמְטַהְרִים אֶל הַגְּנוֹת - אותם בני אדם הנראים
 כמתקדשים ומטהרים את עצמם, ומתבודדים בגנות עם צורת
 עבודה זרה, אַחַר אֲחֻזַּת בְּתוּךְ בְּחוּשֶׁב שצורה זו תהיה אמצעי בינם
 לבין ה', אֲכַלֵּי בָשָׂר הַחַיִּים וְהַשִּׂקָּי וְהַעֲכָבֵר, יַחְדָּו יִסְפוּ [-יָכְלוּ] נֶאֱמַר
 ה'. **(יח) וְאֹנְכֵי, מַעֲשֵׂיָהֶם וּמַחֲשָׁבֹתֵיהֶם בָּאָה** - מעשיהם והנהגתם
 של החושבים כך נעשתה כדי לְקַבֵּץ על ידי זה אֶת כָּל הַגּוֹיִם
וְהַלְשֹׁנוֹת, וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת כְּבוֹדִי, ואז יכירו ויידעו את אחדות ה', כי
 נשגב שמו לבדו, לא כל שיתוף. **(יט) וְשָׁמַתִּי בָהֶם אוֹת** - במלחמות
 גוג ומגוג יתן ה' סימן באותם גויים שישארו בחיים לאחר
 המלחמה, וְשִׁלַּחְתִּי מֵהֶם פְּלִיטִים אֶל הַגּוֹיִם הַרְחוּקִים, שלא
 השתתפו במלחמת גוג ומגוג, תְּרַשֵׁשׁ פּוֹל וְלוֹד, מִשְׁכֵּי קֶשֶׁת תִּבֵּל
וְיָוֹן, הָאֵיִים הַרְחֻקִים אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ אֶת שְׁמֵעִי, וְלֹא רָאוּ אֶת כְּבוֹדִי
 במלחמת גוג, וְהִגִּידוּ אוֹתָם פְּלִיטִים אֶת כְּבוֹדִי בְּגוֹיִם. **(כ)** ועל ידי
 שישמעו הדברים בכל קצוות העולם, וְהִבִּיאוּ הַגּוֹיִים אֶת כָּל אֲחֵיכֶם
מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לָהּ, בְּסוּסִים וּבְרֻכָב וּבַצְּבִים וּבַפָּרָדִים וּבַכְּרָוֹת,
 וייעשה הדבר במהירות גדולה ובכבוד רב, עד אשר יביאום עַל הַר
קָדְשִׁי יְרוּשָׁלַם, אָמַר ה', וגם את אותם יהודים שנטמעו לגמרי בין
 הגויים, יביאו אותם בטהרה לירושלים כְּאֲשֶׁר יָבִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
הַמִּנְחָה בְּכָלִי טְהוֹר בֵּית ה'. **(כא) וְגַם מֵהֶם** - מאותם כהנים ולויים
 שנטמעו בין הגויים, אֶקַּח לְכֹהֲנִים וְלִלְוִיִּם אָמַר ה', מאחר ועבדו
 עבודה זרה באונס, לא איבדו את זכותם ואת ייחוסם. **(כב) כִּי**
כְּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הִחְדָּשִׁים וְהָאָרֶץ הִחְדָּשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה, כמוזכר
 לעיל (פרק סה) שהשמים והארץ ייעשו באופן שלא יהיה בהם עוד
 שינוי או נזק, עֲמִדִּים לְפָנַי לְהִיּוֹת מִתּוֹקְנִים וְשִׁלְמִים לְעוֹלָם נֶאֱמַר ה',
כֹּן יַעֲמֹד זָרְעֶכֶם מבחינה גשמית, שלא יהיו בהם עוד מלחמות
 והרוגים, וְשָׁמְכֶם יַעֲמֹד גַּם הוּא, מבחינה רוחנית, שלא יהיה בהם
 עוד שמד ושינוי דת לעבודה זרה, אלא יהיו מאושרים באושר
 הגשמי ובאושר הרוחני. **(כג) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ** - בכל חודש,
וּמִדֵּי שָׁבָת בְּשַׁבְּתוֹ - ובכל שבת, יָבֹא כָּל בָּשָׂר לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי -
 יבואו בכל פעם אנשים חדשים מאומות העולם לקבל עליהם את
 מלכות ה' ואת האמונה האמיתית, אָמַר ה'. **(כד) וַיָּצְאוּ אֶל עִמְק**
 יהושפט, שם יהיו כל הרוגי מלחמת גוג ומגוג, וְרָאוּ פְּגָרֵי אוֹתָם
הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בֵּי, כִּי תוֹלַעְתֶּם לֹא תָמוּת, וְאִשֶׁם לֹא תִכָּה,
 ויהיה זה בדרך נס, על אף שיעבור זמן רב, לזכר רשעתם, וְהָיוּ דָרְאוּן
לְכָל בָּשָׂר: וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ וּמִדֵּי שָׁבָת בְּשַׁבְּתוֹ יָבֹא כָּל בָּשָׂר
לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר ה':

כבר יִלְדָה - יתקבצו אנשים מבני הגולה לעלות לירושלים, ותהיה
 לה כביכול 'לידה' קטנה, בכך שיתגוררו בה אנשים רבים מישראל,
וּבְטָרָם יָבֹא חֶבֶל לָהּ - עוד זמן רב קודם לכן, כשעדיין לא יהיה
 הזמן הראוי לחבלי לידה, וְהַמְלִיטָה זָכָר - כבר יהיה בה יישוב מועט
 של יהודים בודדים שיתגוררו בה. **(ח) וּבַעַת הַלִּידָה** האמיתית,
 והיינו בזמן הגאולה השלימה, יהיו כמה פלאים, אשר עליהם
 יאמרו, **מִי שָׁמַע פְּזֹאת, וּמִי רָאָה כְּאֵלָה, הַיּוֹחֵל אֶרֶץ בְּיוֹם אֶחָד** -
 מצד חבלי הלידה, שזו מלחמת גוג ומגוג, שבבת אחת תהיה
 המלחמה בכל הארץ, אִם יוֹלֵד גּוֹי פְּעַם אֶחָת - מצד הלידה עצמה,
 שכאילו נולדו בבת אחת המון אנשים, כי פתאום יגיעו כל היהודים
 מארבע קצוות הארץ, **כִּי חֲלָה גַם יִלְדָה צִיּוֹן אֶת בְּנֵיהָ,** בפעם אחת.
(ט) ועל פליאות אלו משיב ה', על השאלה כיצד יולדו כל העם בבת
אחת משיב, הָאֲנִי אֲשַׁבֵּר וְלֹא אוֹלֵיד - הרי אני הושבתי את ישראל
 על המשבר כדי להכניס ללידה, ואם כן בודאי שתתרחש הלידה
 עצמה, יאמר ה'. ועל השאלה כיצד באו חבלי מלחמת גוג בכל הארץ
 משיב, אִם אֲנִי הַמּוֹלִיד וְעֵצְרָתִי - מאחר וה' בעצמו הוא המביא את
 הגאולה, בהכרח לא יעצור לעשות רק מקצת הדבר, אלא יעשה את
 כולו, ולכן יהיו הדברים בכל הארץ, אָמַר אֱלֹהֵיךָ. **(י) עתה מבאר**
 את ה'יקול מהיכלי ששמע, ואומר כי הקול שיצא יהיה קריאה
 לאוהבי ירושלים, שְׁמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם שמחה תמידית, וְגִילוּ בָהּ כָּל
אֲהַבָיָהּ, כי ה'גילה' היא השמחה הפתאומית המתחדש מזמן לזמן,
 וכך יושבי ירושלים יגילו כפעם על הניסים החדשים שיארעו
 בה, שִׁישׂוּ אֶתָּה מְשׁוֹשׁ, שה'יששׁוּן' הוא מורה על המעשים
 החיצוניים המראים על השמחה, כמו לבשת בגדי חג ושירה עם כלי
 נגינה, כָּל הַמִּתְאַבְּלִים עֲלֶיהָ, שהראו עד עתה סימני אבלות
 חיצוניים, ועתה יראו סימני שמחה. **(יא) ומדמה אותם לתינוקות**
 הנמצאים בחיק אמותיהם, לְמַעַן תִּינְקוּ וְשִׁבְעֵתֶם מִשֵּׂד תִּנְחַמְיָהּ,
 ואחרי שישבעו כל צרכם, לְמַעַן תִּמְצוּ וְהִתְעַנְּגֵתֶם, לשם תענוג נוסף,
מִזֵּי כְּבוֹדָה. (יב) כִּי כֹה אָמַר ה', הֲנִי נֹטָה אֵלַיָּהּ כְּנֹהַר שְׁלֹם -
 השלום שיהיה בירושלים יהיה כנהר ההולך ומתרחב, וזהו הנמשל
 לישוד התנחומים' שבפסוק הקודם, כי בשלום זה יתנחמו מכל
 הצרות, וזה יהיה להם לשביעה, וּכְנַחַל הַשּׁוֹטֵף את כל אשר ימצא
 בדרכו, כך יישטף כְּבוֹד הַגּוֹיִם ועושרם אל ירושלים, וַיִּנְקֵתֶם, כי זה
 יהיה כמו התענוג הנוסף לאחר השביעה. ומאחר ודימה הנביא
 במליצתו את ישראל לתינוק, מוסיף ואומר, עַל צַד תִּנְשָׂאוּ - יובילו
 אתכם בנחת מהגלות לירושלים, כפי שמובילים תינוק ממקום
 למקום, וְעַל בְּרָכִים תִּשְׁעָשְׁעוּ, כילד שעשועים המונח על הברכיים
 ומשתעשעים עימו ברוב אהבה. **(יג) כְּאִישׁ** המתאבל על אימו
 בחושבו שהיא מתה, אֲשֶׁר אָמַר בְּעַצְמָהּ תִּנְחַמְנוּ על ידי שתתגלה
 אליו ויראה שעודנה חיה, כֹּן אֲנֹכִי אֲנַחֲמְכֶם, כי האבילות היתה על
 ההתרחקות מה', ועתה ה' בעצמו ינחם את ישראל, וּבִירוּשָׁלַם
 עצמה, שגם עליה התאבלתם, תִּנְחַמוּ. **(יד) ואמנם גם בזמן הגלות**
 האמנתם בגאולה העתידה לבוא, אך עתה, וְרִאִיתֶם אוֹתָהּ בְּעֵינֵיכֶם,
 ועד עתה היתה השמחה כבושה בליבכם, אך עתה וְשֵׁשׁ לְבָבְכֶם
 ב'יששׁוּן' המתפשט מן הלב את האיברים החיצוניים, וְעֵצְמוֹתֵיכֶם
 היבשות כְּפִדְשָׁא תִפְרַחְנָה מרוב טובה וברכה. ובניגוד לזמן הגלות,
 שלא נתן ה' שכר גלוי לצדיקים ועונש לרשעים, ומחמת כן היו
 אנשים המכחישים את השכר והעונש, הרי עתה לא יהיה הדבר כן,